

УДК 687.02

JEL classification: L67, M41

Тетяна ЄВЛАШ

кандидат економічних наук, доцент,
викладач,
кафедра технологій виробництва і
професійної освіти,
Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка, Україна
E-mail: tanya@evlash.org.ua
ORCID ID: 0000-0002-2852-8275
ResearcherID: C-1918-2019

Олена ГОВОРУХА

кандидат економічних наук, доцент,
викладач,
кафедра туризму, готельної і ресторанної
справи,
Луганський національний університет імені
Тараса Шевченка, Україна
E-mail: ololbez@ukr.net
ORCID ID: 0000-0002-8498-1349
ResearcherID: C-1958-2019

© Тетяна Євлаш, Олена Говоруха, 2021

Отримано: 04.02.2021 р.

Прорецензовано: 16.02.2021 р.

Рекомендовано до друку: 24.02.2021 р.

Опубліковано: 24.02.2021 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4. 0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Тетяна Євлаш (Україна)
Олена Говоруха (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА НА УМОВАХ ДАВАЛЬНИЦЬКОЇ СИРОВИНИ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Швейне виробництво завжди відіграло значну роль у розвитку економіки держави та в житті кожної людини, як фактор задоволення потреб споживачів і джерело доходів бюджету, проте останніми роками спостерігається вкрай скрутне становище – швейна промисловість майже повністю втратила конкурентоспроможність на споживчому ринку. Насамперед, така ситуація виникла через жорстку конкуренцію з боку імпортерів товарів, які насичують ринок своїми товарами відомих брендів, з нижчою ціною, тим самим витісняють вітчизняні товари. Зазначене, спонукає до необхідності дослідження даної галузі, враховуючи специфіку роботи з давальницькою сировиною, з метою виявлення проблем та шляхів їх подолання в умовах глобальної світової конкуренції.

Мета. Охарактеризувати сучасний стан швейного виробництва; виявити особливості організації роботи швейних підприємств, що використовують давальницьку сировину, проаналізувати основні переваги та недоліки їх функціонування; дослідити особливості облікового відображення; розглянути оподаткування послуг з обробки давальницької сировини податком на додану вартість, особливості нарахування ввізного мита, інших податків і зборів.

Результати. Висвітлено особливості організації роботи швейних підприємств, що працюють на умовах давальницької сировини. Здійснено аналіз індексів промислової продукції легкої промисловості за видами діяльності за 2015-2020 роки та виявлено спад виробництва у галузі у 2018-2020 рр. Українські підприємства швейної галузі у 2010-2020 рр. переважно використовували виробництво на умовах давальницької сировини; повний експорт; випуск продукції для внутрішнього ринку. Розглянуто основні переваги та недоліки функціонування вітчизняних швейних виробництв з використанням давальницької сировини. Дослідження індексів текстильного виробництва, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів у помісячному розрізі 2020 рр. показало, що починаючи з серпня 2020 року поступовий спад виробництва зупинився та намітилися тенденції щодо незначного зростання виробництва у галузі текстильної промисловості. Обґрунтована необхідність належного документального оформлення операцій з давальницькою сировиною для підприємств-переробників та створення власного пакету первинних форм підприємствами-виконавцями, з метою спрощення трудомісткості процесу ведення облікової документації. Розглянуто трактування категорії «давальницька сировина» згідно Митного та Податкового кодексів України. З'ясовано перелік критеріїв відповідно до чинного законодавства щодо визнання операцій з давальницькою сировиною, що підтверджують неможливість швейного підприємства здійснювати продаж готової продукції створеної з давальницької сировини, а отже втрачається прибуток, основну частину якого після реалізації продукції одержує власник сировини. Розглянуто оподаткування послуг з обробки давальницької сировини податком на додану вартість, особливості нарахування ввізного мита, інших податків і зборів.

Євлаш Т., Говоруха О. Особливості швейного виробництва на умовах давальницької сировини. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 1. С. 97-104.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.097>

Ключові слова: швейне виробництво; давальницька сировина; експорт; імпорт; облік; документування.

UDC 687.02

Tetiana Yevlash (Ukraine)
Olena Hovorukha (Ukraine)

JEL classification: L67, M41

Tetiana YEVLASH*PhD in Economics,
Associate Professor,
Lecturer,
Department of Manufacturing Technology and
Vocational Education,
Luhansk Taras Shevchenko National University,
Ukraine*

E-mail: tanya@evlash.org.ua

ORCID ID: 0000-0002-2852-8275

ResearcherID: C-1918-2019

Olena HOVORUKHA*PhD in Economics,
Associate Professor,
Lecturer,
Department of Tourism, Hotel and Restaurant
Business,
Luhansk Taras Shevchenko National University,
Ukraine*

ORCID ID: 0000-0002-8498-1349

ResearcherID: C-1958-2019

© Tetiana Yevlash, Olena Hovorukha, 2021

Received: 04.02.2021

Revised: 16.02.2021

Accepted: 24.02.2021

Online publication date: 24.02.2021

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

SEWING PRODUCTION FEATURES ON THE CONDITIONS OF PROCESSING RAW MATERIALS

ABSTRACT

Introduction. The garment industry has always played a significant role in the state economy development and in everyone's life, as a factor in meeting consumer needs and a source of budget revenue, but in recent years there has been an extremely difficult situation - the garment industry has almost completely lost competitiveness in the consumer market. First, this situation arose due to fierce competition from imported goods, which saturate the market with their products of well-known brands, with a lower price, thereby displacing domestic goods. This encourages the need to study this industry, taking into account the specifics of working with toll raw materials, in order to identify problems and ways to overcome them in global competition.

Purpose. Describe the current state of garment production; identify the features of the organization of sewing companies that use toll raw materials, analyze the main advantages and disadvantages of their operation; explore the accounting features; to consider the taxation of services for the processing of toll raw materials value added tax, the peculiarities of import duties calculation, other taxes and fees.

Results. The peculiarities of the work organization of the sewing enterprises on the conditions of toll raw materials are covered. An indices analysis of light industry industrial products by activity type for 2015-2020 and revealed a decline in the industry production in 2018-2020. Ukrainian enterprises of the garment industry in 2010-2020 mainly used production on the terms of toll raw materials; full export; production for the domestic market. The main advantages and disadvantages of functioning of domestic garment productions with the use of toll raw materials are considered. A study of textile production indices, production of clothing, leather, leather products and other materials on a monthly basis in 2020 showed that starting from August 2020, the gradual decline in production stopped and there were trends of slight growth in production in the textile industry. The necessity of proper documentation of operations with toll raw materials for processing enterprises and creation of own package of primary forms by executing enterprises is substantiated, in order to simplify the complexity of the process of keeping accounting documentation. The interpretation of the category "toll raw materials" according to the Customs and Tax Codes of Ukraine is considered. A list of criteria in accordance with the current legislation on the recognition of transactions with toll raw materials, confirming the inability of the garment company to sell finished products made from toll raw materials, and therefore loses profits, most of which are sold by the owner of raw materials. The taxation of services on processing of toll raw materials by the value added tax, features of charge of import duty, other taxes and charges are considered. Prospects for further research are the development of virtual sales channels for garments.

Yevlash, T., & Hovorukha, O. (2021). Sewing production features on the conditions of processing raw materials. *Economic analysis*, 31(1), 97-104.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.097>

Keywords: sewing production; toll raw materials; export; import; accounting; documentation.

Вступ

Швейне виробництво завжди відіграло значну роль у розвитку економіки держави та в житті кожної людини, як фактор задоволення потреб споживачів і джерело доходів бюджету, проте останніми роками спостерігається вкрай скрутне становище – швейна промисловість майже повністю втратила конкурентоспроможність на споживчому ринку. Насамперед, така ситуація виникла через жорстку конкуренцію з боку імпортованих товарів, які насичують ринок своїми товарами відомих брендів, з нижчою ціною, тим самим витісняють вітчизняні товари. Зазначене, спонукає до необхідності дослідження даної галузі, враховуючи специфіку роботи з давальницькою сировиною, з метою виявлення проблем та шляхів їх подолання в умовах глобальної світової конкуренції.

Питання розвитку та функціонування підприємств швейного виробництва, які працюють на умовах давальницької сировини, їх інвестиційної привабливості та конкурентоздатності, вивчали перелік економістів та вчених, зокрема: Ю. Бездітко, Ю. Бичковська, М. Грінчук, А. Мазаракі, Т. Мельник, І. Плотніченко та ін. Однак значний перелік проблем, з якими зіштовхуються вітчизняні підприємства-виробники все ще залишаються не вирішеними – недостатність та дублювання трактування нормативно-законодавчого забезпечення, особливості облікового відображення, відсутність програм розвитку вітчизняної галузі, що спонукають до подальших досліджень в цьому напрямі з метою розроблення заходів для їх вирішення.

Мета статті

Метою статті є охарактеризувати сучасний стан швейного виробництва; виявити особливості організації роботи швейних підприємств, що використовують давальницьку сировину, проаналізувати основні переваги та недоліки їх функціонування; дослідити особливості облікового відображення; розглянути оподаткування послуг з обробки давальницької сировини податком на додану вартість, особливості нарахування ввізного мита, інших податків і зборів.

Виклад основного матеріалу дослідження

Розвиток швейних виробництв незмінно супроводжується розвитком унікальних технологій, інновацій сфери технічного забезпечення основних та допоміжних виробництв. Разом з тим, розвиток швейної індустрії в Україні сповільнюється недостатньо розвинутою інвестиційною та інноваційною діяльністю, недостатнім рівнем конкурентоспроможності швейної продукції поряд із зарубіжними аналогами.

Відзначимо, що в Україні переважна більшість малих швейних підприємств відповідають

конкурентним умовам середовища та мають резерви для переходу на більш високий рівень розвитку. Разом з тим існує низка проблем, які притаманні галузі: зовнішні ринки є важкодоступними для співпраці; конкуренція імпортованих товарів через наявність переваг у вартості та якості; недовіра інвесторів через складну політичну ситуацію у країні; відсутність у персоналу необхідних технологічних навиків через невідповідність професійної підготовки (відсутність інженерів-технологів); неконкурентна заробітна плата, що спричинює зовнішню міграцію; відсутність у виробників сертифікатів Євро-1 для безмитного експорту в країни Європейського Союзу (оскільки працюють за спрощеною системою оподаткування) та ін.

Про розвиток кризових процесів у швейній галузі України свідчать результати дослідження подані на рисунку 1.

Подані на рисунку дані наочно свідчать про спад виробництва у галузі у 2018-2020рр. Зрозуміло, що у 2020рр. криза поглибилась зважаючи на процеси спричинені пандемією коронавірусу та, як наслідок, проблем, пов'язаних із поставок сировини. В даному випадку проблема сировинної імпортозалежності вітчизняних підприємств текстильної галузі вийшла на перший план.

Крім того, досліджуючи індекси текстильного виробництва, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів (табл. 1) за даними Державного комітету статистики [1] у помісячному розрізі 2020 рр. з'ясовано, що починаючи з серпня 2020 року поступовий спад виробництва зупинився та намітилися тенденції щодо незначного зростання виробництва у галузі текстильної промисловості (табл. 1)

За аналітично-статистичними даними Української асоціації підприємств легкої промисловості за 9 місяців 2020 року галузевий експорт скоротився на 11,4% і склав 788,4 млн дол. США, а імпорт зменшився лише на 5,6% і склав 2155,3 млн дол. США. До ЄС експортується 96,5% одягу текстильного; 91,3% одягу трикотажного; 89,4% взуття; 84,3% виробів зі шкіри; 65,7% килимів від загального обсягу експортованої продукції певного виду. Частка галузевих товарів, офіційно імпортованих з ЄС, складає лише 28,4% від загального обсягу ввезених товарів, зокрема одяг лише 7,5%, взуття 12,8% [2].

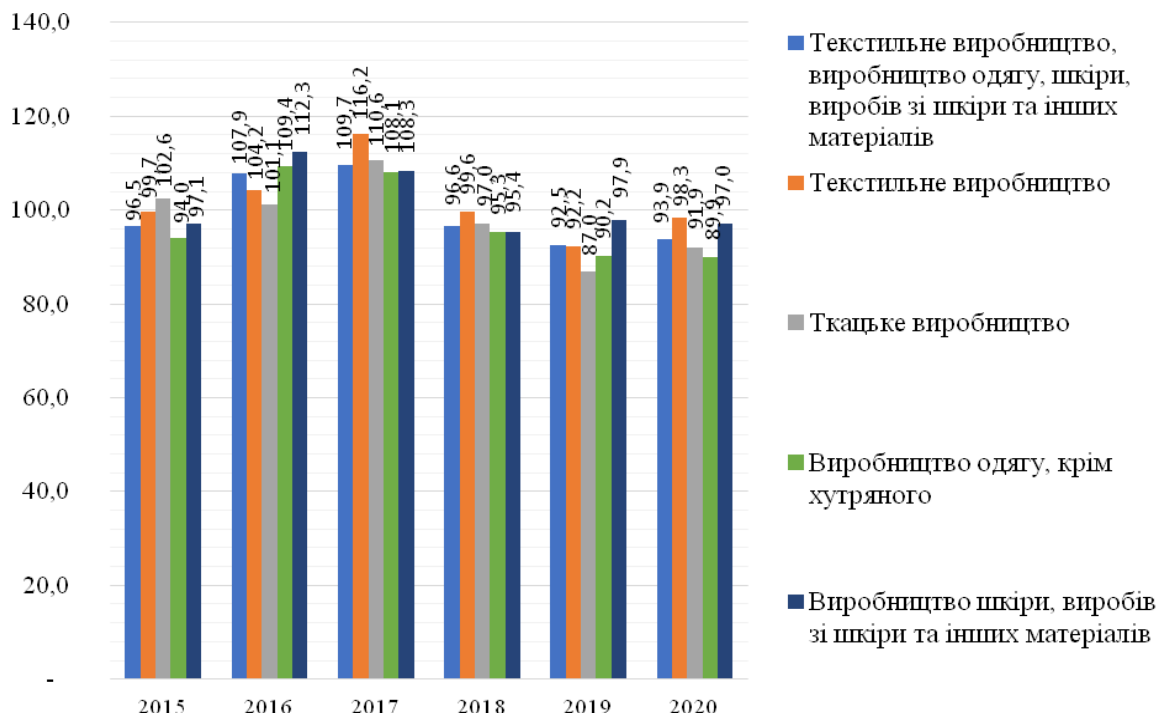
Слід зазначити, що українські підприємства швейної галузі, як правило, використовують:

- виробництво на умовах давальницької сировини;
- повний експорт;
- випуск продукції для внутрішнього ринку.

Випуск продукції для внутрішнього ринку та повний експорт є найбільш вигідними з точки зору виробника швейної продукції, тоді як за роботою на умовах давальницьких угод вітчизняні компанії

виступають лише у якості надавачів послуг з пошиву імпортованих брендів. З-за кордону постачається все – від тканини та ниток до бирок, цінників і упаковки. Вітчизняні виробництва виконують замовлення та в подальшому експортуються за кордон, а викрійки, лекала і вся супровідна документація знищується. У такому

випадку вітчизняні швейні підприємства не мають права здійснювати продаж речей, що створюються з давальницької сировини, до того ж договорами передбачені величезні штрафи за використання іноземної торгової марки.

*Побудовано на основі інформації Державної служби статистики України [1]

**До діаграми не ввійшли «Виробництво інших текстильних виробів», «Дублення шкур і оздоблення шкіри; виробництво дорожніх виробів, сумок, та інших виробів; вичинка та фарбування хутра» та «Виробництво взуття»

Рис. 1. Індеси промислової продукції легкої промисловості за видами діяльності за 2015-2020 роки (у відсотках до попереднього року)

За даними Української асоціації підприємств легкої промисловості [2] найвища експортоорієнтованість у 2020 році у виробництві шкіри – 79,9%, у виробництві текстильного одягу – 59,9%, у виробництві взуття – 44,6%, у виробництві трикотажного одягу – 22%, у ткацькому виробництві – лише 12,9%.

Організацію обліку з давальницькою сировиною регламентує низка нормативних документів, основними з яких є Митний та Податковий кодекс України, останній з яких, трактує операції з давальницькою сировиною як операції з переробки (обробки, збагачення чи використання) давальницької сировини (незалежно від кількості замовників і виконавців, а також етапів (операцій)) із метою одержання готової продукції за відповідну плату [3].

При цьому давальницькою сировиною вважають сировину, матеріали, напівфабрикати,

комплектуючі вироби, енергоносії, що є власністю одного суб'єкта господарювання (замовника) і передаються іншому суб'єкту господарювання (виробнику) для виробництва готової продукції, з подальшим переданням або поверненням такої продукції або її частини їх власникові або за його дорученням іншій особі (пп. 14.1.41 ПКУ). При цьому сировина замовника на конкретному етапі переробки, а також на заключному, є основним матеріалом та її вартість встановить не менше як 20 % загальної вартості готової продукції [4].

Операції з виробництва готової продукції з давальницької сировини, які здійснюються між контрагентами різних країн, називаються толінгом. Термін «толінгові операції» (від англійського слова «Tolling»), дослівно означає оплату за послуги з переробки давальницької сировини цією ж сировиною [5].

Таблиця 1. Індеси промислової продукції легкої промисловості за 2020 рік у розрізі підгалузей (відсотків до відповідного періоду 2019 року)

	Січень	Січень / Лютий	Січень / Березень	Січень / Квітень	Січень / Травень	Січень / Червень	Січень / Липень	Січень / Серпень	Січень / Вересень	Січень / Жовтень	Січень / Листопад	Січень / Грудень
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	106,1	103,3	96,1	87,1	82,2	83,9	86,3	87,2	90,4	91,4	92,3	93,9
<i>Текстильне виробництво</i>	115,5	108,6	98,1	89,6	84,4	85,5	88,8	90,3	94,2	96,1	97,2	98,3
Ткацьке виробництво	73,2	79,5	78,5	77,9	80,1	81,8	84,8	86,2	88,4	88,8	89,3	91,9
Виробництво інших текстильних виробів	125,0	113,8	100,7	91,5	85,1	86,2	89,3	90,9	95,2	97,5	98,6	99,6
<i>Виробництво одягу</i>	95,6	94,7	90,4	84,4	81,4	82,7	84,3	84,3	86,7	87,3	87,8	89,6
Виробництво одягу, крім хутряного	94,1	93,6	89,7	84,1	81,3	82,7	84,5	84,6	86,9	87,4	88,0	89,9
<i>Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів</i>	118,3	115,0	105,3	89,5	81,2	84,5	87,3	89,2	93,0	94,1	95,3	97,0
Дублення шкур і оздоблення шкіри; виробництво дорожніх виробів, сумок, та інших виробів; вичинка та фарбування хутра	139,2	133,8	125,4	106,2	95,1	100,3	104,0	109,7	115,0	116,6	119,7	121,7
Виробництво взуття	103,9	101,8	91,6	78,5	72,2	73,9	76,0	75,8	78,6	79,2	78,9	80,4

Згідно вимог чинного законодавства, існує перелік критеріїв щодо визнання операцій з давальницькою сировиною, зокрема:

- сировина замовника на всіх етапах переробки є основним матеріалом, визначеним технологією переробки;
- вартість давальницької сировини, з урахуванням вартості доставки виконавцю, має бути не менше як 20% від вартості готової продукції;
- доставка виконавцю давальницької сировини передбачає передачу замовнику виготовленої із неї продукції тощо.

Зокрема, останній критерій підтверджує не можливість швейного підприємства здійснювати продаж готової продукції, що створюється з давальницької сировини, а отже втрачається прибуток, основну частину якого після реалізації продукції одержує власник сировини; крім того

відбувається переорієнтація внутрішніх компаній на виготовлення продукції на замовлення із дешевою робочою силою та експлуатацію вітчизняних ресурсів. Проте, даний вид виробництва має і значний перелік переваг. А саме: сприяє розширенню власного виробництва за рахунок отриманих грошових коштів та задоволенні в дефіциті сировини; дозволяє забезпечити роботою персонал та збільшення кількості робочих місць; більш повно використовувати виробничі потужності і запобігти простою виробництва; провести модернізацію обладнання; забезпечити гарантійний збут продукції за відсутності додаткових витрат на рекламу, підвищити конкурентоспроможність на ринку тощо.

На рис. 2 зображено загальну схему взаємовідносин та документальне оформлення операцій при переробці давальницької сировини швейними підприємствами.

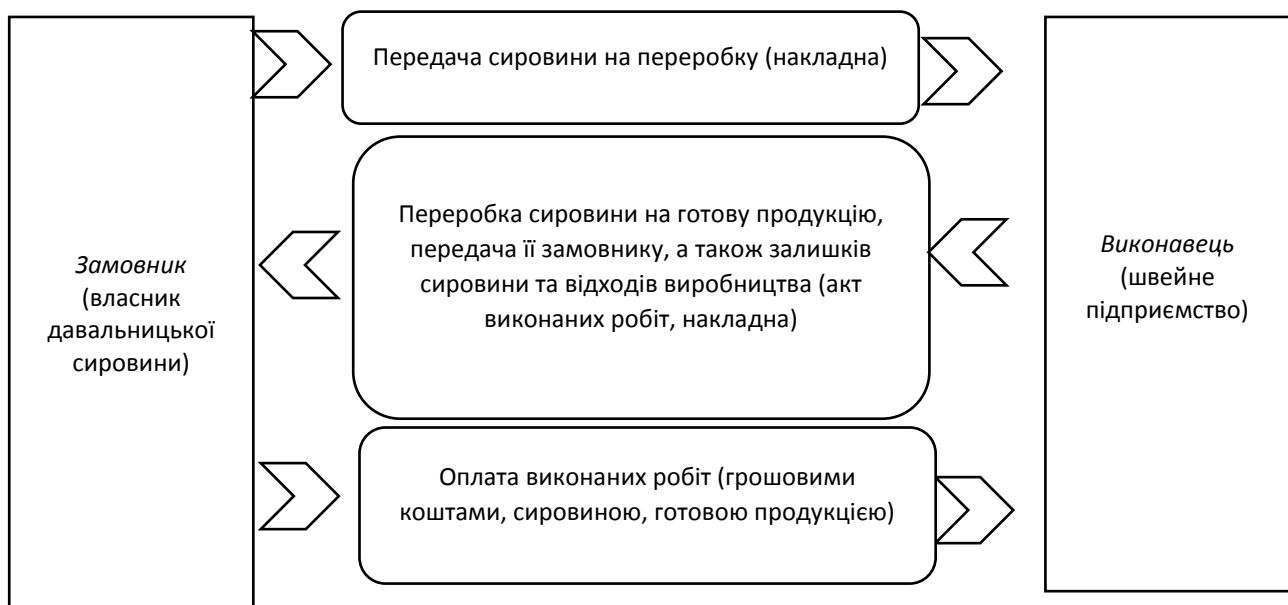

Рис. 2. Схема взаємовідносин та документальне оформлення операцій при переробці давальницької сировини швейними підприємствами

В обліку, одержана давальницька сировина відображається на позабалансовому рахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» за контрактними цінами, оскільки така сировина залишається власністю іноземного замовника. При цьому, на практиці є доцільним вести аналітичний облік таких операцій з використанням субрахунків другого та третього порядків за кожними окремим договором, за видами послуг, що дасть можливість одержати детальнішу інформацію про наявність і рух давальницької сировини та продуктів її переробки та підвищить якість контролю наявності, руху та вибуття даних цінностей. Всі інші вимоги, зокрема організація приймання давальницької

сировини, є тотожними до власних товарно-матеріальних цінностей.

Проте, є певні особливості щодо визнання доходу від здійснення операцій від надання послуг з переробки давальницької сировини. Так, відповідно до п.10 П(С)БО 15 «Дохід», доходом від надання послуг, визнається, за ступенем завершеності операцій з надання послуг на дату балансу, якщо може бути достовірно оцінений результат цієї операції [6]. Оцінка ступеня завершеності таких операцій проводиться відповідно до п. 11 ПСБО 15 «Дохід» та передбачає вивчення виконаної роботи. Підтвердженням обсягу наданих послуг є наявність підписаного обома сторонами Акту про надання послуг з

www.econa.org.ua

переробки давальницької сировини з зазначеним обсягом наданих послуг та кількості виготовленої готової продукції. Де, датою доходу – є дата надання послуг згідно Акта, витрати – по факту здійснення.

Не меншої уваги потребує питання оподаткування послуг з обробки давальницької сировини податком на додану вартість. Зазначимо, що відповідно до п. 185.1 ст. 185 ПКУ, операція передачі давальницької сировини швейному підприємству не буде оподатковуватися ПДВ, оскільки право власності на сировину не переходить до виконавця [3]. Щодо нарахування ввізних мит, інших податків і зборів, застосовується повне або часткове звільнення від оподаткування за умови дотримання вимог законодавства.

Документування руху давальницької сировини здійснюється на основі типових форм первинної документації, які використовуються для власної сировини та готової продукції, оскільки окремих форм не передбачено. Доцільним є створення власного пакету первинних форм підприємствами-виконавцями, з метою спрощення трудомісткості процесу ведення облікової документації.

Є цікавими, запропоновані форми науковцем Іваненко В. О., які розроблені для обліку руху давальницької сировини та результатів її переробки, а отже враховують специфіку даних операцій. Зокрема, Акт приймання передачі давальницької сировини, лімітно-забірні картки на відпуск давальницької сировини, Відомість обліку давальницької сировини, Накладна на внутрішнє переміщення продукції, виготовленої з давальницької сировини, Акт про виконанні роботи з переробки давальницької сировини, Звіт переробника про використання давальницької сировини, Акт приймання-передачі продуктів переробки давальницької сировини, Накладна на передачу продуктів переробки давальницької сировини тощо [7]. Запропоновані автором форми охоплюють весь процес руху давальницької сировини та оприбуткування продукту переробки. Проте, зазначені форми не є уніфікованими, відповідно їх форма та наповнення може змінюватись відповідно до потреб діяльності підприємства, їх технологічного процесу та обов'язково має бути затверджена наказом та відображена у складі облікової політики.

Наразі, перехід від давальницької схеми до виробництва повного циклу можливий у разі

впровадження змін не лише у організацію, але й у технологію виробництва одягу.

Зазначимо, що виробник швейної продукції, який займається переробкою давальницької сировини та вже має зареєстрований КВЕД, не повинен реєструвати новий, оскільки вид економічної діяльності не змінюється, а залишається в рамках попередньої.

Проте налагодити власне виробництво і відмовитися від давальницьких схем вдається одиницям, що спричинене надмірними податками, великою конкуренцією між виробниками не якісних, проте дешевих товарів, відсутність вітчизняної сировинної бази. Так, Україна не випускає ні тканин, ні ниток, ні голок, ні обладнання, що змушує до імпорту.

Хоча, слід зазначити, що останнім часом зростає популярність українських брендів та все більше споживачів підтримують саме національного виробника. Значну роль у даній тенденції відіграло те, що українські виробники випускають продукцію відповідної якості, що є конкурентною на ринку швейної продукції. Проте, є ряд напрямків які треба розвивати – власну сировину базу, проведення технічного переоснащення підприємств із залученням по необхідності іноземних інвестицій та технологій, створення системи захисту та стимулювання вітчизняного виробника, шляхом прийняття відповідних законодавчих актів,

Висновки та перспективи подальших розвідок

У сучасних реаліях в Україні переважають малі швейні фірми, які працюють за низькорентабельною давальницькою схемою, що відбувається через вагоме податкове навантаження, високий рівень конкуренції у галузі, відсутність належної сировинної бази. Результатом використання операцій з давальницькою сировиною є недоотримання прибутку, використання вітчизняних працівників у якості дешевої робочої сили, повна матеріальна залежність від іноземного замовника. Наразі, лише застосування виробництва повного циклу надає змогу підвищити прибуток та вийти на експортні ринки.

Перспективами подальших досліджень є розвиток віртуальних каналів продажу швейної продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Аналітично-статистичні дані 2020 року Української асоціації підприємств легкої промисловості. URL: <https://ukrlegprom.org/ua/analytics/>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Митний кодекс України від 13.03.2012 №4495-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

www.econa.org.ua

5. Інкотермс 2020 в Україні. Офіційний сайт. URL: <https://incoterms2020.com.ua/>.
6. Дохід: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 від 29.11.1999 № 290. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
7. Іваненко, В.О. Документування операцій з руху давальницької сировини та результатів її переробки. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soс_gum/Vzhdtu_econ/2012_1_Iz18.pdf.

REFERENCES

1. State Statistics Service of Ukraine. Official site. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
2. Analytical and statistical data of 2020 of the Ukrainian Association of Light Industry Enterprises (2020). Retrieved from: <https://ukrlegprom.org/ua/analytics/> [in Ukrainian].
3. Tax Code of Ukraine dated 02.12.2010 № 2755 VI (2010). Retrieved from: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755_17 [in Ukrainian].
4. Customs Code of Ukraine dated 13.03.2012 №4495-VI (2012). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
5. Incoterms 2020 in Ukraine. Official site (2020). Retrieved from: <https://incoterms2020.com.ua/> [in Ukrainian].
6. Income: Regulation (standard) of accounting № 15, approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 29.11.1999 № 290. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> [in Ukrainian].
7. Ivanenko, V. O. (2012). *Documentation of the movement operations of toll raw materials and the results of its processing*. Retrieved from: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soс_gum/Vzhdtu_econ/20121_Iz18.pdf [in Ukrainian].